

Grasland bewerken altijd goed

Het bewerken van grasland in het voorjaar heeft bijna altijd een positief effect. Door dit te combineren met doorzaaien is in veel situaties ook een extra positief resultaat te halen. Dit waren de belangrijkste eindconclusies bij de afsluiting van het Praktijknetwerk Graslandverjonging. Bij loonwerkers is dat al te zien, want zij mogen steeds meer hectares doorzaaien.

Al enkele jaren groeit de populariteit van het doorzaaien van grasland als alternatief voor herinzaaien, zeker nu dat laatste in veel gebieden nog maar een beperkt deel van het jaar is toegestaan. Met doorzaaien willen de veehouders voorkomen dat open plekken vollopen met slechte grassen en onkruid en tegelijkertijd bereiken dat er nieuwe genetica in de mat komt om zo de productie te verhogen.

Of dat werkt, was de afgelopen twee jaar onderdeel van het Praktijknetwerk Graslandverjonging. Hieraan namen zestig veehouders deel, die op een deel van hun bedrijf het doorzaaien hebben uitgeprobeerd. Bijna allemaal zijn ze bij de afsluiting positief, vooral omdat ze in de wei het effect zien. Een veel gehoorde opmerking bij de afsluiting was dat doorgezaaide percelen of stroken veel groener waren, frisser oogden en dat er voor het gevoel meer gras stond.

Weersinvloed

Het aantonen dat er echt meeropbrengst wordt behaald, bleek in het praktijknetwerk niet gemakkelijk. Doordat dat slechts twee jaar liep, was de invloed van het weer groot, stelde Wim van de Geest van K&G Advies, één van de begeleiders. Terwijl 2013 een koud en laat voorjaar had, was 2014 namelijk precies omgekeerd. Vorig jaar groeide het gras zo

snel dat wie te laat was met doorzaaien te maken kreeg met het overgroeien van het kiemplantje. Doordat er vaak ook een zware eerste snede werd geoogst, was er soms weinig van terug te zien.

Toch bleek bij tellingen, afgelopen najaar uitgevoerd door medewerkers van proefboerderij De Marke, dat er vaak wel sprake is van een betere grassenbezetting, vertelde bedrijfsleider Gerjan Hilhorst. "Vooral op percelen waar het aandeel Engels raigras laag is, zie je dat doorzaaien wel een positief effect geeft. Al moet je je dan altijd wel afvragen waardoor dat bestand zo laag is en of er geen andere maatregelen nodig zijn om de oorzaak van dat slechte grassenbestand weg te nemen." Een ander opvallende constatering van Hilhorst bij het onderzoeken van het grasland was dat het aandeel goede grassen vaak bijzonder tegenviel. "Daar schrokken veel veehouders wel van. In sommige gevallen liep het aandeel slechte grassen op tot wel vijftig procent. Vooral in percelen met veel ruwbeemd was het voordeel van doorzaaien goed te zien door de toename van de hoeveelheid Engels raigras."

Hoewel het dus moeilijk is om snel een verbetering te zien van het grassenbestand concludeerde Van de Geest bij de afsluiting wel dat uit verschillende proeven bleek dat het bewerken van het grasland een duidelijk positief effect heeft op

de opbrengst. "Bij een vergelijking van de opbrengst bij het twee jaar doorzaaien bleek er telkens wel een extra meeropbrengst te ontstaan. Het moeilijke is alleen dat we niet kunnen zien of dat van het doorzaaien komt of dat het alleen een effect is van het bewerken van het grasland."

Lucht in de grond

Nadrukkelijk gaf Van de Geest aan dat er wel een duidelijk positief effect is van het stevig eggen. "Dat blijkt ook uit de proef op De Marke, waarbij alleen is geëgd. Gemiddeld gaf dat een vier procent hogere opbrengst. Uit de machinevergelijking komt daarbij nog naar voren dat doorzaaien hier wat aan kan toevoegen, alleen bleek dat niet elk jaar bij elke machine gelijk. Dat laat zien dat tijdstip en methode nog nauw luisteren", aldus Van de Geest. Voor De Marke is de conclusie in elk geval helder, zei Hilhorst. "Wij gaan vanaf nu in elk geval alle percelen in het voorjaar eggen. Het is namelijk wel duidelijk dat het een positief effect heeft als je zorgt dat er lucht in de grond komt en slechte grassen lostrekt."

Van de Geest stelde vast dat het dan ook zin heeft om wat bij te zaaien. "Dat hoeft geen dertig kilogram te zijn, want met vijftien kilogram zaaizaad per hectare bereik je ook al een mooi resultaat. Het gaat erom dat er op een open plek die je creëert goed zaad ligt dat kan kiemen en ruimte heeft om zich te ontwikkelen. Met doorzaaien geef je de goede soorten de ruimte. Doe je niets, dan moet je maar afwachten wat er groeit. Dat kan dan ook onkruid zijn. Daarom adviseer ik loonwerkers ook om dit altijd te doen."

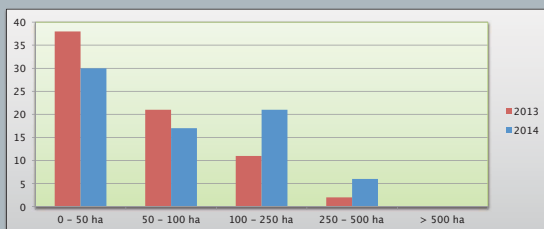
Uit de enquête die afgelopen najaar is gehouden onder de leden van CUMELA Nederland over het doorzaaien van grasland blijkt duidelijk dat deze markt zich sterk ontwikkelt. Geschat wordt dat tussen de 25 en 30 procent van de bedrijven in Nederland die werkzaam zijn met doorzaamachines hebben gereageerd. Een grote meerderheid (85 procent) van deze respondenten geeft aan vanaf 2011 een toename te zien in het doorgezaaide areaal. Bijna dertig loonwerkers ervaren een sterke toename. Als belangrijkste reden noemen zij dat melkveehouders meer het belang inzien van voldoende ruwvoer en goed grasland.

Vooraf op zandgrond

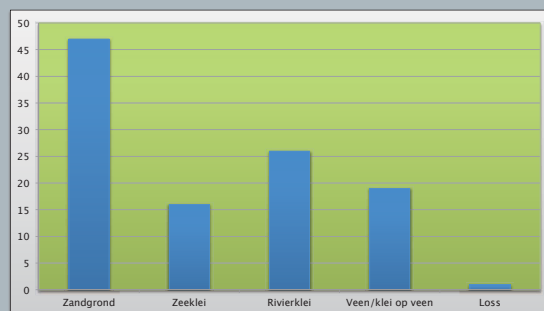
Hoewel vruchtwisseling op zandgronden belangrijk is voor de vernieuwing van grasland blijken vooral loonwerkers op de zandgronden in Gelderland en Noord-Brabant actief te zijn met doorzaaien. Bijna vijftig procent van het doorgezaaide areaal ligt op zandgrond. Waar in 2013 nog gemiddeld 72 hectare werd doorgezaaid, was dit in 2014 al gestegen naar gemiddeld 107 hectare. Het aantal doorgezaaide hectares loopt sterk uiteen per loonwerker. Sommigen bewerken op jaarbasis meer dan 300 hectare. Opvallend is het aantal bedrijven dat investeerde in een machine met een grotere capaciteit. Een zes meter brede machine is veruit het populairst. Hierbij horen dan de machines van Vredo met de Agri Twin en van Evers Agro met de Grass Profi.

Tijdstip van doorzaaien

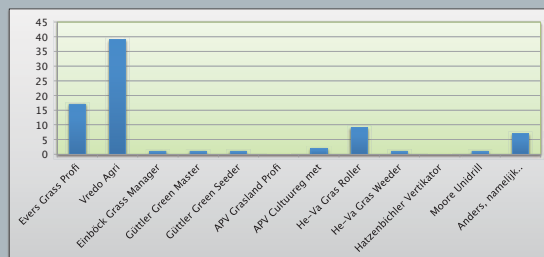
De melkveehouders die laten doorzaaien, blijken een redelijke vaste groep klanten te zijn. De meeste melkveebedrijven kiezen voor het voorjaar om door te zaaien. Loonwerkers zien ook dat

De meeste loonwerkers zien een toename in de vraag naar grasland doorzaaien.

Het areaal per loonwerker neemt toe. De meerderheid zaait jaarlijks meer dan vijftig hectare grasland door. Het grootste doorgezaaide areaal ligt op zandgrond in Gelderland en Noord-Brabant.

Bijna veertig respondenten gebruiken een Vredo-machine, waarvan er vijftien nog geen tien jaar oud zijn. De Evers Grass Profi is een goede tweede met vijftien machines.

vooral wiedeggen in het voorjaar positief uitwerkt: je pakt de slechte grassen aan en goede grassen worden gestimuleerd. Als belangrijkste redenen voor doorzaaien in het voorjaar worden genoemd de open zode en opbrengstverhoging. In onderzoek van het Praktijknetwerk Graslandverjonging wordt het positieve bewerkingseffect in het voorjaar bevestigd.

Voor succesvol doorzaaien wordt door de ondervraagde loonwerkers vaak het najaar aangeprezen: de concurrentie van de bestaande grasmat is minder groot, de bodemtemperatuur hoger en de kans op neerslag groter dan in het voorjaar. Door de geënquêteerde loonwerkers worden de periode en de weersomstandigheden tijdens het doorzaaien terecht als belangrijkste succesfactoren genoemd.

Een ruime meerderheid geeft aan dat de klanten tevreden zijn over het resultaat. Slechts twee respondenten geven aan dat hun klanten niet altijd tevreden zijn over het doorzaaien. De loonwerkers zelf zijn ook overtuigd van een positief effect op de opbrengst. De helft van de respondenten verwacht dat een opbrengstverhoging tussen nul tot tien procent of zelfs meer dan tien procent mogelijk is. Met grasland doorzaaien verwacht een meerderheid van de respondenten het vernieuwen van grasland met minimaal enkele jaren te kunnen uitstellen.

TEKST: Toon van der Stok en André Hulscher

FOTO: Toon van der Stok